

АНАЛИЗА БИЛАНСА

Додатак „Народном Благостању“

БРОЈ 4

БЕОГРАД, 23 ЈАНУАР 1932

ГОДИНА IV

Садржај:

Енглеско-југославенска дестилација дрва — Загреб
Električna centrala „Fala“ акс. друштво — Beograd
Уједињена банка — Крагујевац
„Филипс“ југославенско-трговачко а. д. — Београд

ЕНГЛЕСКО-ЈУГОСЛАВЕНСКА ДЕСТИЛАЦИЈА ДРВА — ЗАГРЕБ.

„Пословна година 1930/31, која је почела 1. септембра 1930., а свршила са 31. августом 1931. показује, као и минула пословна година, све знакове економске и финансијске кризе, као што су катастрофални пад цена свих продуката и константно смањивање могућности продаје.

Како ми наше продукте највећим делом извозимо у иностранство и морамо тражити прођу за наше продукте на светским пијацама, то се је испојило у успеху пословања нашег подuzeћа у минулој пословној години не само криза на нашој домаћој пијаци, него и опћа светска криза.

„То све вреди не само за наше продукте, које израђујемо у фабрици за дестилацију дрвета, него и за пиланске и шумске продукте.

„Ми смо стога и у минулој години морали повремено обуставити и погон пилане и погон фабрике, те и кроз то време рада радити већином са редуцираним погоном, да спречимо превелико нагомилане залиха.

„Са друге стране присиле су нас прилике на највише напоре у циљу редукције производних трошкова, на највећу штедњу у свим гранама пословања и на редукцију надница и плаћа.“

Горњи извештај Енглеско-југословенске дестилације дрва даје тачну слику наше индустрије дрва. Кратко али језгровито оцртана је не само ситуација него је и указан пут којим поједина подuzeћа шумске струке морају да иду да у овој кризи изађу са што мање губитака. Да ће губитака бити о томе нема сумње. Поготово што неће бити могуће у већој мери отплатити банковне кредите. Камати који терете подuzeће, макар оно и обуставило пословање, доста су знатни и то наравно има за последицу знатан губитак.

У извештају се говори да поред смањеног потраживања на пословање је деловало и повишење царина код појединих држава у које Дестилација извози своје продукте. Ту се не ради толико о дрву колико о продуктима сухе дестилације дрва који код Енглеско-југославенске дестилације играју главну улогу. Дестилација је у првом реду погођена повишењем царина у Сједињеним Државама јер су тим повишењем нарочито погођени неки производи Дестилације које је она извозила у Сједињене државе Северне Америке.

Како је познато пред 2—3 године код Дестилације дрва били су у већој мери интересирани Енглези. Постојао је и пројекат да се реорганизира пословање у Теслићу како би се добивали полуфабрикати за фабрикацију вештачке свиле. Већ се је мислило и на подизање само ткаонице. Међутим данас о томе нема ни говора. Нити се више мисли на ткаоницу нити се озбиљно ради да се у Теслићу подигне творница полуфабриката за уметну свилу. А што је најважније, у подuzeћу нема више ни Енглеза. Бар не у оној мери колико их је било

пред 2—3 године. Данас је наш капитал у Дестилацији дрва одлучан фактор. Уопће читав план са Chemical Wood пао је у воду. Настојало се је Енглезе заменити са Французима. Али ни то није успело. Сада се чекају боља времена да се види шта да се ради.

Биланца за последње 4 године даје следећу слику:

Активна :	1927.	1928.	1929/30	1930/31
	у хиљадама динара			
Благајна	126	762	897	1.320
Ефекти	1.084	1.330	1.580	1.880
Инвестиције	49.281	68.759	61.413	60.049
Инвентар	4.120	3.868	—	—
Залихе	19.071	26.015	34.687	33.221
Дужници	50.683	48.963	47.316	44.680
Разно	487	7.145	4.909	4.222
Губитак	1.708	1.914	1.856	3.848
Пасива :				
Главница	20.000	20.000	20.000	20.000
Резерва	500	500	500	500
Резервна амортизација	9.469	9.469	—	—
Акцепти	13.000	16.000	10.000	10.000
Повериоци	83.717	108.872	118.669	119.117
Укупна биланца	126.888	159.028	153.636	152.274

Укупна сума биланце за 1929/30 не разликује се много од укупне суме биланце за 1930/31. Инвестиције су биланциране са 1,4 милиона динара мањим износом него годину дана ринје. То су отписи инвестиција. У извештају се наглашава да су прилике биле неповољне, да су отписи проведени у пуној висини. Раније је Дестилација биланцирана на тај начин да се отписи нису вршили на активној страни биланце него је у пасиви био формиран посебан Фонд за умањене вредности. Пред две године тај је фонд елиминирао и изведена редукција инвестиција на тачну билансну вредност.

Залихе робе редуциране су за 1,5 милиона динара. А дужници за 2,5 милиона. Укупно за 4 милиона динара. Како се види и успркос озбиљног настојања управе са редукцијама ангажмана није тако лако. Са редукцијом залихе робе још некако иде нарочито кад се обустави или знатно смањи погон. Али са дужницима ствар је тежа. Стари дужници тешко плаћају а новим купцима морају се дати веома дуги рокови који се касније морају и пролонгирати.

До јачег редуцирања залихе робе и дужника долази данас осим тешкоћа у пословању и са стране банака које по сваку цену траже редукцију подељених кредита. Једна од најтежих задаћа наших новчаних завода биће смањење њиховог ангажмана у индустрији. А у будуће нови кредити индустрији поделиваће се у много мањој мери.

Успркос настојања око редукције пословања, веровнике није било могуће редуцирати. Они чак бележе пораст од пар стотина хиљада динара. За прошлу годину то је пораст гу-

bitaka koji svoju protustavku nalazi u povećanim obavezama prema novčanim institucijama.

Poduzeće već nekoliko godina izkazuje gubitak. Taj se je gubitak poslednje tri godine kretao ispod 2 miliona dinara. Saada je porastao na skoro 4 miliona jer je prošla godina zaključena sa novim gubitkom od cirkca 2 miliona dinara. To je jedna nepovoljna konstatacija. Ali bolje i to nego frizirana bilansa koja iskazuje dobitak čak i onda kad su potrebni znatni otpisi na deonичkoј главници.

ELEKTRIČNA CENTRALA „FALA“ AKCIONARSKO DRUŠTVO — BEOGRAD

Reka Drava u svom gornjem toku pruža izdašne mogućnosti za dobivanje vódene energije. Još pre rata pristupilo se je podizanju brane i iskorišćavanju dobivenog vodopada kod Fale zapadno od Maribora. Steiermärkische Eletrizität-Gesellschaft Graz podiglo je to veliku električnu centralu u zajednici sa švajcarskim kapitalom. Ta centrala imala je da opskrbljuje električnom energijom gotovo čitavu predratnu Štajersku, u prvom redu njen glavni grad Graz.

Ishodom svetskog rata situacija se skroz menja. Trebalo je naći konsumente za dobivene velike količine električne energije u samoj Jugoslaviji, budući da su granice prema Austriji tako povučene da je „Fala“ ostala na našem teritoriju. Umesto da se sa strujom ide prema Grazu, trebalo je ići prema jugu i jugoistoku. A bila je potrebna i reorganizacija poduzeća dotično njegovo odcepljenje od centrale u Grazu.

Tako je godine 1923. usledila protokolacija Električne centrale „Fala“ akcionarskog društva sa sedištem u Beogradu a poslovnom upravom u Mariboru. Dionička glavnica utvrđena je sa 5 miliona dinara i nalazi se u glavnom u rukama švajcarskih interesenata.

„Fala“ je za sada naš najveći producent električne energije. Ona je poslednjih nekoliko godina dala energije:

godine 1927.	180,000.000 Kv. s.
godine 1928.	178,300.000 Kv. s.
godine 1929.	172,406.000 Kv. s.
godine 1930.	177,316.000 Kv. s.

dok podaci za 1931. godinu nisu još objavljeni. Upogled mogućnosti produkcije energije nju će moći da nadmaši jedino „La Dalmatiénne“ kad stavi u pogon proširenu centralu. Ali što se tiče mogućnosti korisnog plasiranja dobivene energije „Fala“ je na prvom mestu.

Najveći je konsument „Fale“ Tvornica za dušik u Rušama. Ona je i bila podignuta radi toga kako bi „Fala“ višak svoje produkcije mogla da plasira. Naravno da za Ruše, koja konsumira znatne količine energije vrede naročite cene koje „Fali“ ne obezbeđuju veći profit.

Posle rata „Fala“ je morala nastojati da za svoju energiju nađe konsumenta u samoj zemlji. Tu je u prvom redu Maribor. Zahvaljujući jeftinoj energiji, Maribor se je poslednjih godina razvio u naš jak industrijski centar. Naročito upogled tekstilne industrije. Još se uvek podižu nove tekstilne tvornice. I to u prvom redu s obzirom na jeftinu električnu energiju.

Naravno da sam Maribor nije mogao konsumirati svu dobivenu energiju. Malo po malo „Fala“ je provela elektrifikaciju čitavog severnog dela Slovenije. Sa svojim vodom dopire do Trbovlja i tu se oslanja na veliku kaloričnu centralu Trbovljanske ugljenokopne družbe, tako da svojim konsumentima može davati struju i za najniže vode na Dravi dotično i onda kad se Drava zaledi i kad produkcija pada na minimum.

Danas „Fala“ u Sloveniji daje struju pored Maribora, Celju, Ptuju, Ljutomeru, Murskoj Suboti, Ormožu. A već je i prešla granice Slovenije, jer struju daje i Varaždinu, Čakovcu i drugim mestima u sverozapadnom delu Savske banovine. „Fala“ je bila ponudila i gradu Zagrebu da mu uz povoljne cene da struju, ali ponuda nije bila prihvaćena. Govori se da će „Fala“ da daje struju „Uritadu“ dok on ne izgradi vlastitu kaloričnu centralu, kako je obavezan koncesijom. Pored pojedinih

gradova „Fala“ daje električnu energiju i nekim velikim tvornicama. Tako pored svih mariborskih tvornica i tvornici Westen u Celju, Cementnoj tvornici u Zidanom Mostu, Kemičkoj tvornici u Hrasniku i t. d. Pored toga „Fala“, će davati energiju i varaždinskim i čakovačkim tvornicama. Doduše ne neposredno nego preko odnosnih opštinskih poduzeća.

U najnovije vreme „Fala“ je pristupila novim investicijama u svrhu povećanja produkcije električne energije. Sve to veća industrijalizacija severozapadnih delova naše države osigurava „Fali“ znatan konsum producirane energije.

U upravnom odboru sede u prvom redu predstavnici švajcarskog kapitala te neka g. g. iz Prve hrvatske štedionice na koji se zavod „Fala“ u našoj državi oslanja.

Bilansa za poslednje 3 godine ovako izgleda:

Aktiva	1927.	1929.	1930.
	u hiljadama dinara		
Investicije	92.012	101.701	106.533
Pokretnine	310	192	204
Inventar	176	313	273
Blagajna	35	8	4
Banke	526	1.047	963
Dužnici	3.714	3.613	3.376
Efektii	—	—	100
Pasiva			
Dionička glavnica	5.000	5.000	5.000
Verovnici	92.021	102.799	107.347
Dobitak	305	48	22
Ukupna bilansa	97.394	107.847	112.370

U isto vreme Račun gubitka i dobitka pokazuje sledeću sliku:

Prihodi	1927.	1929.	1930.
Prenos	151	487	48
Bruto prihodi	26.511	28.596	29.776
Rashodi			
Izdaci	5.608	6.336	6.082
Kamati	17.275	20.161	20.586
Porezi	473	538	432
Otpisi	3.000	2.000	2.700
Dobitak	305	48	22

Gotovo sva aktiva sastoji se od investicija. A to je kod jedne električne centrale pravilo. Zalihe robe, gotovih fabrikata ili sirovina ovde nema. Jedino u aktivi nalazimo nešto dužnika. To su gotovo isključivo potraživanja za liferovanu struju. Investicije su poslednje tri godine porasle za skoro 15 miliona, što je u vezi sa povećanjem kapaciteta. Međutim plasman struje nije poslednjih godina bio povećan.

Dionička glavnica iznosi 5 miliona prema dvadeset puta većim investicijama. Međutim verovnici koji su iskazani sa 107 miliona dinara nisu obični bankovni krediti nego krediti švajcarske Holding kompanije, a te kredite treba posebno tretirati.

Upadno je na prvi pogled da su izdaci za kamate prešli 20 miliona dinara. Kod stanja verovnika od 107 miliona, to bi značilo da poduzeće za dobivene kredite plaća kamatnjak od skoro 20%. Međutim zapravo verovnici iznose oko 30 miliona franaka. Samo što su u bilansu uneseni po jednom konvencionalnom kursu. Međutim se kamati plaćaju po paritetu, pa tako izlazi da kamatnjak iznosi tek nekih 6%. Kad bi se verovnici iskazali u pravoj vrednosti, morali bi se u istoj protuvrednosti bilansirati i investicije. Dotično valorizirati na njihovu punu vrednost budući da su glavnim delom bile izvršene za vreme rata. Međutim kako se tu radi o jednom konsernom poduzeću i kako ista ruka ima dionica i daje kredite gotovo je svejedno kako poduzeće bilansira. Glavno je da je u stanju da plaća odgovarajući kamatnjak na punu protuvrednost podeljenih kredita. A onda je svejedno koliki je čisti dobitak i dali uopšte plaća dividendu. I zbilja „Fala“ ma da je jedno od naših najvećih poduzeća, još nikada nije platila dividendu. A ipak njeni pravi vlasnici smatraju je za veoma lukrativno poduzeće.

УЈЕДИЊЕНЕ БАНКЕ У КРАГУЈЕВЦУ.

У Крагујевцу, у другој половини осамдесетих година прошлог столећа основане су три банке: 1885. године основан је Крагујевачки кредитни завод, са главницом од 250 хиљада динара, 1887. године Крагујевачка трговачка банка а 1889. године Крагујевачка задруга. Све ове три банке припадају дакле реду најстаријих србијанских банака, и ако оне данас формално више не постоје — последица је њихова међусобна фузија, која је извршена у јануару 1921. године, а одлучена већ много раније. Иницијатива за ову фузију је поникла од стране Крагујевачког кредитног завода, који је финансијски био најмоћнији и који је преузео и водство после извршеног спајања, кад се фирма свију три банака претворила у Уједињене банке у Крагујевцу.

Приликом ове фузије повишена је главница Уједињених банака на 1.5 милиона динара; на тој висини остала је од 1921. године непромењено до 1928. године, кад је главна скупштина акционара донела одлуку о поновном повишењу, сада на 2 милиона динара. Ново емитоване акције преузели су стари акционари у односу 3 ка 1 уз цену од 105 динара по акцији.

Послови банчини се у послератно време врло лепо развијају. Међутим, банка има и своје специјалне послове: она се бави и робном трговином на мало и велико, за шта подржава нарочито робно оделење; банка је даље великозаступник дувана што је за Крагујевац, због знатног броја индустријског радништва (војно-технички завод и т. д.) свакако врло лукративан посао. А сем тога она је још и главни крагујевачки заступник љубљанског осигуравајућег друштва „Славија“, што банци такође осигурава лепе приходе од провизија.

Наредна тарифа нам показује развој главних билансних позиција у току последњих година. Добијамо следећу слику:

Рачун изравнања.

Актива	1926. г.	1928. г.	1930. г.
	у хиљадама динара		
Благајна	553	626	785
Хартије од вредности	565	1.254	1.418
Вредност резервног фонда	359	513	861
Вредност пензионог фонда	99	128	—
Менице	6.657	10.343	7.902
Жиро	165	374	165
Ликвидациона банка	242	—	—
Текући рачуни	4.737	3.257	3.823
Зајмови на залог	815	909	653
Непокретности	897	1.009	1.129
Инвентар	246	268	317
Оставе, гаранције и т. д.	11.998	13.655	13.414
Разна актива	418	—	150
Пасива			
Главница	1.500	2.000	2.000
Резерве	1.093	1.544	1.784
Пензион фонд	72	91	—
Улози на штедњу	10.050	13.419	11.823
Повериоци	560	—	—
Реесконт	1.750	1.000	1.000
Непостигнута дивиденда	19	7	6
Преносне камате	148	—	—
Тантијема	175	214	114
Чиста добит	385	407	300
Збир биланса	27.752	32.339	30.618

Рачун губитка и добитка.

Расходи	1926. г.	1928. г.	1930. г.
Камата	1.050	1.459	981
Порези	314	258	348
Трошкови и плате	417	459	391
Чиста добит	560	715	570

Приходи

Камата	1.189	1.242	1.201
Провизије	822	1.081	850
Принос непокретности	130	140	119
Принос ефекта	74	49	34
Разно	5	410	86
Збир прихода или расхода	2.223	2.883	2.291

Обртни капитал банчин овде није идентичан са збиром биланса, као што је то случај код пречанских банака. Збир биланса варира између 27.75 милиона у 1926. години и 32.3 милиона. Ако од ове суме одбијемо Оставе, гаранције и т. д., које достижу скоро трећину збира биланса, онда добијамо банчин обртни капитал. Рекордан је у 1928. години са 18.68 милиона динара; према 1926. години порастао је за скоро пуна три милиона динара. А 1930. године, као последица привредне депресије, незнатно је смањен, на 17.2 милиона дин.

Главница је, као што рекосмо, у 1928. години повишена за 500 хиљада динара. У ово доба су код нас нове емисије већ врло ретка ствар; да је успешно извршена, доказ је да су акционари пуни поверења у развој банчин и да располажу знатним сретствима. Уосталом су и кондиције емисије биле врло повољне, и оне су и гарантовале успех. У очи падају снажне резерве које премашају 85% од главнице, а са дотацијама из чисте добити у 1930. години прелазе и 95% главнице.

Улози на штедњу који износе 1926. године 10 милиона динара, достижу у 1928. години рекордну цифру од 13.4 милиона; у 1930. години забележено је минимално опадање тако да можемо рећи, да су остали стационарни са око 12 милиона. Повериоци, исказани у 1926. години са 560 хиљада, у наредним годинама засебно више се не појављују. Интересантно је такође кретање позиције реесконта: његово искоришћење је у 1926. години било рекордно са 1.75 милиона динара; у 1928. години смањен је на 1 милион, колико износи и у 1930. години.

То је у главном кретање извоза банчиних сретстава — сопствених и туђих. Њихова подела даје следећа карактеристика: највише је пласирано помоћу меничних кредита и онима по текућим рачунима. Први забележавају знатан пораст у 1928. години, аналогно приливи нових сретстава и смањење кредита по текућим рачунима: месечни кредити су према 1926. години у 1928. порасли од 6.66 милиона на 10.34 милиона, али су у 1930. години редуцирани на 8 милиона, а кредити по текућим рачунима су у 1926. години рекордни са 4.74 милиона; у 1928. години износе 3.25 милиона а у 1930. години опет су порасли на 3.82 милиона.

Трећи облик активних кредитних операција су зајмови на залог; максималну висину забележава 1928. година са 909 хиљада, док износе у 1930. години 653 хиљаде динара.

Томе на супрот у снажном су порасту позиције хартија од вредности; непокретности инвентара и благајне, које су према 1926. години у 1930. године порасли од 2.7 милиона на 4.5 милиона динара. Од тога отпада 2.28 милиона на хартије од вредности (1.42 милиона на ефекте банчине а 861 хиљаде на вредности банчиних фондова) што другим речима значи, да има банка 114% своје главнице пласирано у ефекте. Биће интересантно сазнати, какве су промене учињене у погледу портфеља у току 1931. године. Непокретности су билансиране у 1930. години са 1.13 милиона према 897 хиљада у 1926. а инвентар је исказан са 70 хиљада више, односно са 317 хиљада динара и то упркос знатних годишњих отписа.

Бруто добит варира између 2.3 и 2.8 милиона динара. Пада у очи једна врло значајна промена, наиме смањење позиције трошкови и плате за 70 хиљада динара, од 460 хиљада на 390 хиљада. Интересантно је такође знатно смањење расхода на име камата, и повећања пореза за скоро 100 хиљада динара. Приходи банчини од камате су остали

непромењени, док су приходи од провизија а нарочито разни приходи мало подбацили.

Упркос томе постигнута је чиста добит од 570 хиљада већа од оне у 1926. години; подељена је на следећи начин: Резервном фонду је дотирано 57 хиљада динара, амортизационом фонду 65 хиљада; на име тантијеме дато је члановима оба одбора 114 хиљада а акционарима на име дивиденде 300 хиљада односно 15%. На име дубиозних потраживања отписано је од чисте добити 40 хиљада. Пада у очи, да је тантијема знатно редуцирана, за скоро 50% према 1928. години. То је повољно, пошто је учињено у корист банчних фондова.

У ранијим годинама дивиденда је износила 20% а тек у 1930. години 15%. Томе треба додати и тантијему, која премаша у 1928. години 10% а у 1930. години 5% главнице.

У управи Уједињене банке у Крагујевцу се налазе следећа г. г.: Урош Симић претседник; Риста К. Тотани, потпретседник; Андра С. Стефановић потпретседник; Милан П. Стефановић, Ђока К. Тотани; Л. Душан Јакшевић, Милош У. Чомић, Војислав А. Мијалковић, Мил. Јер. Павловић.

„ФИЛИПС“ ЈУГОСЛАВЕНСКО ТРГОВАЧКО А. Д. — БЕОГРАД.

Радио није код нас ни издалека узео оне димензије како је то случај у другим државама. Наравно да ту играју улогу и економске прилике. Не ради се само о томе да треба купити апарат. Данас се апарати могу купити и на отплату. А у местима која имају Радио-станицу употребљавају се већ и апарати који коштају пар стотина динара. Међутим сваки поседник Радио-апарата мора да плати годишњу таксу од 300 динара. А то за наше прилике игра извесну улогу. Многи који су имали Радио код куће, напустили су га јер им је било тешко и незгодно плаћати 25 динара месечно. По неким нашим поштама налази се ускладиштено по више Радио-апарата јер власници нису хтели више плаћати таксу, пак су тамо делонирани своје апарате.

За проширење Радиа игра велику улогу стање електрификације. У местима у којима постоји електрично осветљење, могу се лако инсталирати апарати око којих није потребна никаква нарочита брига. Нису потребне ни антене. Доста је да се укупчају у електрични кучни вод. У местима у којима нема електричне струје, а то је највећи део наше државе, ствар је много комплициранија. Ту су потребне високе антене, ту опет акумулатори. А како наш свет слабо познаје и физику, са Радиом где нема електрике доста је тешко. Многи су напустили Радио само ради тога јер им је било много петљања, и јер су сметње биле такве, да их је брзо пролазила воља.

На слабо проширење Радиа код нас можда да делује и уређење емисионих станица. Ми сада имамо три станице. Програми нису баш бог зна какви. А претежни део наше публике нема баш интереса за стране програме које у већини случајева не разуме. То би све били разлози који су деловали да Радио није код нас још толико развијен.

Са систематским радом ствар ће се побољшати — уколико наравно не наступи још осетљивије погоршање привредних прилика. Треба у првом реду водити рачуна о бољим програмима наших станица, а затим и о преносу са већих станица.

На проширење Радиа наравно да много доприноси организација продаје Радио-апарата. Ако је та организација на висини, ако се рекламом или иначе долази до свакога, онда можемо очекивати јаче проширење. Нарочито ако се буду давале погодности упоглед отплате. Можда да ни једно пословање није погодно за отплату као Радио. А и саме станице морају бити главни пропагатори Радиа јер од претплата које се плаћају већи део добивају Радио-станице за покривање својих издатака. У Загребу Радио-станица чак даје

бесплатно мање апарате који наравно достају да се слуша само дотична станица, дотично њени преноси.

Ми у земљи немамо подuzeћа које би израђивало Радио-апарате. Па чак ни њихове главне делове. По томе ту смо у пуној мери упућени на увоз. Многа страна подuzeћа имају код нас своја заступства. Она која продуцирају и остале електротехничке артикле имају једно заступство дотично афилијацију за све своје продукте.

Од великих страних подuzeћа која искључиво или претежно израђују Радио-апарате једино Филипс је основао нарочито деоничко друштво за пласирање својих апарата у нашој држави. Друштво је основано године 1929. Централна је у Београду а у Загребу је филијала. Пословање се води у главном из Загреба. Дионичка главница изнаша 1 милион динара потпуно уплаћен. Како је познато „Филипс“ је холандеско подuzeће. То је уједно једно од ретких холандских подuzeћа које је код нас јаче афирмирано. Југославенски Филипс наравно поред Радио-апарата настоји да пласира и остале продукте свог концерна. Међутим пласирање Радио-апарата најважнији је посао. У ту сврху врши се и знатна реклама. Ниједан Радио-апарат код нас није лансиран са толико рекламе колико Филипсови апарати. Изгледа са успехом. Бар тако показује биланца за прошлу годину коју ниже доносимо.

Биланса за 1930. гласи :

Активa :

	у хиљадама динара
Благајна	35
Банка	432
Поштанска штедионица	41
Полози	2.193
Роба	409
Дужници	11.067
Инвентар	980

Пасивa :

Деоничка главница	1.000
Веровници	11.905
Полози	2.193
Добитак	61
Укупно	15.159

Како видимо биланца прелази 15 милиона динара. Ако и одбијемо про и контра ставку „полози“ са 2.1 милиона остају 13 милиона што је за једно специјално подuzeће знатан износ.

Веровници износе скоро 12 милиона динара. То су потраживања централе за лиферовану робу. Да ту нема банковних кредита најбоље се види по томе што у благајни, код банака и код Поштанске штедионице лежи преко пола милиона динара.

Роба је биланцирана са незнатним износом. Ну за то дужници износе 11 милиона динара. То су потраживања за пласирану робу. Можда и за робу која је дана у комисију. На то упућује и мала залиха „робе“ у биланси.

Инвентар износи готово милион динара. Других инвестиција нема. Према томе оне су покривене властитим средствима.

Получени добитак износи 61 хиљаду динара. Одбивши пренос из године 1929 остаје чисти добитак од преко 40 хиљада. Будући да је та прва пуна година пословања, кад су знатни издаци за организацију, резултат је сасвим повољан.

Пирход је од робе преко 6 милиона. То значи да је пласирање апарата доста знатно. Међутим главни део издатка иде на режију.

Снижењем поштанске таксе на Радио-апарате и интензивнијом продајном организацијом разних подuzeћа Радио-струке проширења Радиа узело би и код нас већег маха. Онако се највећи део нашег света задовољава грамофонима.

